

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dn. Conradi Clingii Theologi Et Ecclesiastae Celeberrimi
(dum vixit) apud Erphordiam Turingiæ, Catechismus
Catholicus, summam Christianæ institutionis III. libris
succinctim complectens**

Klinge, Konrad

Coloniae, 1570

VD16 K 1309

caput XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29452

in traditiones, id est, ne homines putent se mereri remissionem, & iustos pronunciarī propter has traditiones: Aut ne sentiant fidem inutilem esse sine traditionibus ac talibus obseruationibus, ex qua persuasione ruent conscientia in desperationem, & amittent veram Fidem & Christi notitiam: Vel ne putent simplices aut ineruditi hanc obseruantiam traditionum esse perfectionem Euangelicam, nempe cibum piscium &c. quia verus cultus & Christiana perfectio, sunt Fides, Dilectio, timor, & opera uocationis, &c. Etiam ut consulatur conscientijs, quæ si putabunt hos ritus planè esse necessarios, nūquam acquiescent. Quis enim vnquam obseruauit omnes traditiones? Sed cum in vita humana opus sit certis ceremonijs, ritibus, locis ac operibus, hoc fine, ut omnia honestè & ordine fiant in Ecclesia: nequaquam abolet Cereemonias Euangelium atq; præcepta humana. modò salutis & iustificationis ratio in illis non collocetur, sed in Christo: Nam sic essent impiæ & doctrinæ Dæmoniorum traditiones. Est igitur obseruantia illa aliud nihil, nisi externa disciplina & paedagogia, quæ in necessitatis casu, modò absit contemptus, potest ex Euangelica libertate prætermitti, aut relaxari.

CAPVT XVI.

ARGUMENTA.

1. Undè sacra scriptura dicitur *Litera & Spiritus.*
2. *Quòd Litera occidit, & spiritus uiuificat.*
3. *Quare Scriptura utitur figuratiuis sermonib.*

Litera dicitur lex diuina siue lex Mosai-
ca, quia literis fuit inscripta in tabulis
lapideis Exodi 20. digito Dei, & manet
litera, quia nihil ampliùs tribuit legen-
ti, nisi fides in Christum accesserit quæ
impetrat

impetrat gratiam, qua facit homo quæ lex exigit. Nā sine gratia, id est, Dei adiutorio homo legem facere non potest: Litera igitur significat & dicitur omnis cogitatio, locutio, observatio operis, vel conatus rationis sine Spiritu sancto. Spiritus dicitur lex Dei, id est, quod Spiritus sanctus excitat in cordibus motus spirituales novos, legi Dei consentientes, ut est Fides, dilectio, timor, charitas, benignitas, pax, &c. Galat. 5. fructus spiritus &c. Nam nisi Spiritus sanctus excitaret hos novos motus in cordibus nostris, ut liberè & voluntariè consentiamus legi Dei, necdū lex Mosaica, sed & Euangelium est litera.

2. Dicit Apostolus 2. Corinthior. 3. quod litera occidat, Spiritus autem vivificet. Lex Moysis sic occidit, quia exigit & iubet satisfactionem, & maledicit non observantem, Deuteronom. XXVII. Nec lex hoc donat quod exigit, nempe virtutem & adiutorium faciendi legem. Et caro nostra est inimica, & non subiecta legi Dei, Rom. 8. Non potest ex suis viribus legem Dei servare, & sic relinquitur conscientia angustiata & propinqua desperationi, & illud dicitur occidere. Nam tamen si lex quandam efficit disciplinam externam, qua cohibentur peccatores & iniusti, non liberat tamen à morte, & semper accusat conscientias lex, quateus illi non satisficit: ob id occidit conscientias. Spiritus autem vivificat sic, quando conscientia apprehendit Christum operatione Spiritus sancti, quæ fides docet gratuitam remissionem peccatorum propter Christum, id est, quod Deus vult reputare peccatorem gratis, propter fidem in Christum, iustum, ac tanquam legi satisfecisset, probum, tunc liberantur corda à terroribus, & conscientia fit læta ac consolata, & tanquam de profundo lacu exurgit, & lætatur in Christo. Et sic dicitur vivificare mortuam penè conscientiam, propter exactam observationem legis.

Et sic

Et sic discernit Apostolus 2. Corinth. 3. Vetus & nouum testamentum, vt vetus vocet literam & administrationem mortis, econtra nouum Testamentum seu Euangelium, administrationem Spiritus & vitæ. Nam Euangelium offert Spiritum sanctum credenti, qui dat adiutorium homini, vt possit satisfacere & implere legem. Litera quidem ostendit peccatum, Rom. 3. At Euangelium seu Spiritus sanctus ostendit, quomodo remittitur. Ideò rectè dixit Augustinus: Lex ideò data est, vt quærat: gratia verò ideò, vt lex adimpleatur. Et sic propriè dicitur, litera occidit, Spiritus autem viuificat.

Orthodoxi patres variū sensum (deutung) Scripturæ notarunt, tum propter ornatum sermonis, tum mysticum intellectum. Ornamus aliquem sermonem, sicut corpus annulo vel catenis & id genus clenodijs, sicut & Christus & sancti vsi sunt similibus. Sic Ioan. Baptista Lucæ 3. nominat Iudæos gemina viperarum, & Paulus Pseudopphetas canes, Coloss. tertio, & Christus discipulos sal terræ, Matthæi quinto, & Christus se vitem, Ioan. 15. Quæ omnia propter simplices notantur, qui mysteria non capiunt: quare corporalibus similitudinibus oportet illos manu duci. Sic & habent sensum quadruplicem scripturæ: literalem, allegoricum, anagogicum & tropologicum: Litera docet gesta, vt Genes. 1. fiat lux, scilicet illa corporalis in mudo: Allegoria, quid credas fiat lux, id est, Christus, qui est lux mundi, Io. 8. Tropologia, quid agas, fiat lux, id est, Christus quem imitemur. Anagogia, quid speres fiat lux, id est, Christus, qui illum sequitur, non confundetur in æternū, Rom. 10.

Dicitur quoque lex etiam spiritualis, sicut inquit Apostolus Roman. septimo, Lex spiritualis est, ego autem carnalis: quia requirit motus spirituales siue actus spiritus, vt veram fiduciam, dilectionem & verum timorem.

rum timorem.

rum timorem, non tantum externam politicam disciplinam? exigit etiam obseruantiam preceptorum primæ tabulæ, quæ de motibus cordis erga Deum sunt: hoc enim plerosque decipit, vt dum fit mentio de iustificatione, quod potius respiciunt ad precepta secundæ tabulæ quàm primæ, scilicet, quia non es moechus, fur, occisor, &c. ergo iustus es propter hæc precepta quæ seruasti. Sed quando primum Deus est estimandus, & quatenus coram illo subsistimus, id est, quatenus fiducia in eo collocetur, & diligatur & timeatur, hoc quia pauci facimus, ergo de iustificatione non rectè iudicamus: Primò enim exigit Deus obseruantiam preceptorum primæ tabulæ: hic notantur motus spirituales cordis, & accipitur iustificatio. Deindè sequi debent necessariò precepta secundæ tabulæ, quæ integrè etiam non prestabimus, nisi primò gratiam acceperimus iustificationis per precepta primæ tabulæ.

CAPVT XVII.

ARGUMENTA.

1. *Quando sacra scriptura lex est, & quando Euangelium.*
2. *Quatenus utrunque doceri debet, & ordinè scilicet primò lex, deindè Euangelium.*
3. *Quòd nedum manu, sed etiam intus spiritu uolunt impleri.*

I.

NOTA sacra scriptura aliàs lex est, aliàs Euangelium Lex est scriptura, quoties peccatum ostendit, arguit, iram & iustitiam Dei punientem proponit. Nā lex sermo est, quo recta præcipiuntur, & mala vetantur, sicut Exod. 20. & Deuter. 4. dicitur quòd vnus credendus sit Deus, hoc lex veluti rectum præcipit: